

Fylkeskommunene
Møre og Romsdal fylke

Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger og lærekandidater

Dette skrivet erstatter rundskriv F-004-03.

Utdanningsdirektoratet vil i dette skrivet informere om rutinene og vilkårene for tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger og lærekandidater.

Fylkeskommunene har finansieringsansvar for alle lærekontrakter og opplæringskontrakter. I tillegg vil et ekstraordinært tilskudd til lærlinger med spesielle behov fortsatt bli bevilget over Kunnskapsdepartementets budsjett.

Lærebedrifter får tilskudd fra fylkeskommunene etter satser fastsatt av departementet med hjemmel i forskrift til opplæringslova §§ 11-1 og 11-6.

De nye satsene som framkommer i dette skrivet gjelder fra og med 1. januar 2008.

Når det gjelder læretid, opplæringstid og verdiskapingstid, vises det til rundskriv F-12-06.

Lærling er etter opplæringslova den som har inngått en lærekontrakt med sikte på fagprøve eller svenneprøve i fag som har læretid etter forskrift gitt med hjemmel i § 3-4 i opplæringslova. Lærekandidat er etter opplæringslova den som har inngått opplæringskontrakt med sikte på en mindre omfattende prøve enn fag- eller svenneprøve (jf. opplæringslova § 4-1).

1. Tilskudd til lærebedrifter som tegner lærekontrakt eller opplæringskontrakt etter opplæringslova § 3-3 tredje ledd og 3-3 sjette ledd (jf. forskrift til opplæringslova § 11-12 andre og tredje ledd)

1.1 Basistilskudd I

Lærlinger og lærekandidater som tegner lærekontrakt eller opplæringskontrakt etter opplæringslova § 3-3 tredje ledd og 3-3 sjette ledd (jf. forskrift til opplæringslova § 11-12 andre og tredje ledd) utløser basistilskudd I.

Basistilskudd I dekkes av fylkeskommunen og utbetales etterskuddsvis etter telling per 30.06. og 31.12. Ett år regnes som 12 måneder.

Basistilskudd I er på 95 380 kroner per lærling eller lærekandidat for ett år med fulltids-opplæring. Det gis ikke tilskudd for verdiskapingsdelen, men tilskuddet fordeles jevnt over hele læretiden i bedrift, dvs. også for verdiskapingsdelen. Kontraktene er tilskuddsberettiget fra den dato læreforholdet begynner.

3 974 kroner i 24 måneder (tilsvarer 1 år opplæring og 1 år verdiskaping)	<ul style="list-style-type: none">for lærlinger og lærekandidater som følger hovedmodellen, dvs. tegner kontrakt etter opplæringslova § 3-3 tredje ledd.
5 299 kroner i 36 måneder (tilsvarer 2 års opplæring og 1 år verdiskaping)	<ul style="list-style-type: none">for lærlinger og lærekandidater som følger særløp, dvs. tegner kontrakt etter opplæringslova § 3-3 sjette ledd 1. punktum.
5 961 kroner i 48 måneder (tilsvarer 3 års opplæring og 1 år verdiskaping)	<ul style="list-style-type: none">for lærlinger og lærekandidater som får hele opplæringen i bedrift, jf. forskrift til opplæringslova § 11-12 andre og tredje ledd, § 6-37 tredje ledd eller opplæringslova § 5-5.

I fag med annen læretid i bedrift enn hhv. to, tre og fire år, gjelder samme prinsipp som over. Det gis basistilskudd kun for opplæringsdelen og ikke for verdiskapingsdelen. Tilskuddet fordeles imidlertid jevnt over hele læretiden i bedrift. På bakgrunn av dette kan fylkeskommunene regne ut de månedlige satsene.

Dersom fylkeskommunen godkjenner lærekontrakt/opplæringskontrakt med en elev som avbryter alternativ opplæring i skole (alternativ Vg3) og velger å gå ut i lære, må fylkeskommunen vurdere om det er grunnlag for å redusere opplæringstiden i bedrift. Det gis ikke tilskudd for eventuell godkjent avkorting av opplæringstiden.

Elever som tegner lærekontrakt/opplæringskontrakt etter å ha gjennomgått alternativ Vg3 i skole, vil ikke utløse basistilskudd fordi lærekontrakten/opplæringskontrakten i dette tilfellet bare vil gjelde verdiskaping og ikke opplæring.

Det gis ikke basistilskudd I for lærekontrakter/opplæringskontrakt tegnet med lærlinger som tidligere har fått oppfylt sin rett til videregående opplæring.

1.2 Små håndverksfag under opplæringslova som utløser ekstra tilskudd

For lærlinger og lærekandidater som tegner lærekontrakt/opplæringskontrakt i fag som det av nasjonale grunner er viktig å bevare, gir fylkeskommunen tilskudd som for lærlinger og

lærekandidater for øvrig, dvs. basistilskudd I. I tillegg til basistilskuddet gis et ekstra tilskudd, som er på **43 355** kroner per lærling eller lærekandidat per år for læretiden i bedrift, også for verdiskapingsdelen.

Følgende kriterier ligger til grunn for at fag skal få ekstra tilskudd:

- Faget skal ligge under opplæringslova eller være godkjent som et forsøk.
- Faget er truet og fagkunnskaper står i fare for å dø ut på grunn av mangel på nyrekruttering.
- Faget skal ivareta tradisjonelle handverksfaglige teknikker, materialer og metoder.
- Faget har kulturell verdi som det av samfunnsmessige årsaker er viktig å videreføre.
- Når faget overskrider 15 nye kontrakter i løpet av en tre års periode, dvs. i snitt fem nye kontrakter pr. år, tas faget ut av lista etter ytterligere et kalenderår.

For lærekontrakter utløser følgende fag ekstra tilskudd:

- Blyglasshåndverkerfaget
- Bunadstilvirkerfaget
- Buntmakerfaget
- Bøkkerfaget
- Børsemakerfaget
- Duodji faget
- Forgyllerfaget
- Gipsmakerfaget
- Gjørtlerfaget
- Glasshåndverkerfaget
- Gravørfaget
- Herreskredderfaget
- Håndbokbinderfaget
- Håndveverfaget
- Kostymesyerfaget
- Kurvmakerfaget
- Maskør- og parykkmakerfaget
- Modellsnekkerfaget
- Modistfaget
- Nautisk instrumentmakerfaget
- Optronikerfaget
- Orgelbyggerfaget
- Salmakerfaget
- Seilmakerfaget
- Skomakerfaget
- Smedfaget
- Storumakerfaget
- Strikkefaget
- Sølvsmedfaget
- Tredreierfaget
- Treskjærerfaget

2. Tilskudd til bedrifter for lærekontrakter tegnet etter forskrift til opplæringslova § 11-12 første ledd, og for lærekontrakter tegnet av lærlinger som tidligere har fått oppfylt sin rett til videregående opplæring.

2.1 Basistilskudd II

Basistilskudd II gis til bedrifter for lærekontrakter inngått med lærlinger som har fylt 21 år og har full opplæring i bedrift, samt for lærekontrakter tegnet av lærlinger som tidligere har fått oppfylt sin rett til videregående opplæring, jf. opplæringslova § 3-1.

Lærlinger som har fylt 21 år og som tegner lærekontrakt skal ha prøvetid på 6 måneder, jf. opplæringslova § 4-5, 3. ledd. Prøvetiden er en del av læretiden og det skal derfor utbetales tilskudd til lærebedriften for denne tiden for godkjent lærekontrakt. Dersom lærekontrakten heves i prøvetiden skal lærebedriften få tilskudd i henhold til det antall måneder lærlingen har vært i bedriften.

Satsen for basistilskudd II for lærekontrakter er 2 272 kroner per lærling per måned i hele læretiden i bedrift, totalt 27 264 kroner i året. Ett år regnes som 12 måneder. I denne ordningen gjøres ikke forskjell på opplæringstid og verdiskapingstid.

Opplæringslova inneholder ikke bestemmelser som gir grunnlag for å nekte personer over 21 år og aktuelle godkjente bedrifter å inngå frivillige avtaler om lærekontrakter med sikte på full opplæring i bedrift, så sant de faglige forhold knyttet til slike kontrakter er i samsvar med regelverket.

2.2 Små håndverksfag under opplæringslova som utløser ekstra tilskudd

For lærlinger som tegner kontrakt i små og verneverdige fag etter forskrift til opplæringslova § 4-5, eller som tidligere har fått oppfylt sin rett til videregående opplæring, utbetales tilskudd etter søknad.

For lærekontrakter og opplæringskontrakter gjelder følgende sats:

6 193 kroner per lærling per måned (74 316 kroner per år) for læretiden i bedrift, også for verdiskapingsdelen.

Det går fram av punkt 1.2 hvilke fag som omfattes av ordningen.

3. Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger med spesielle behov

Tilskuddet kan gis til opplæringskontor eller bedrifter med ansvar for:

- Lærlinger med spesielle behov.
- Lærekandidater med spesielle behov.
- Kandidater som omfattes av forsøksordningen med praksisbrev.

For mer informasjon om denne tilskuddsordningen viser vi til vår hjemmeside www.utdanningsdirektoratet.no under "Tilskuddsordninger".

4. Generell informasjon som gjelder alle kontrakter

4.1 Lærlinger og lærekandidater som får opplæring utenfor hjemfylket

Fylkeskommunene avtaler seg i mellom om samarbeid på tvers av fylkesgrensene.

Følgende hovedprinsipper skal gjelde for avtaler fylkeskommunene i mellom:

- Hjemfylket har det økonomiske ansvaret for lærlingene og lærekandidatene innenfor rammen av lov og forskrift, dvs. at hjemfylket, innenfor de reglene som ellers gjelder, skal refundere de utgifter opplæringsfylket har.
- Opplæringsfylket, dvs. den fylkeskommunen hvor lærebedriften er lokalisert, har ansvar for å utbetale tilskudd til lærebedriften, godkjenne kontraktsforholdene og føre tilsyn med opplæringen.
- Tilskuddsutbetalingene er grunnlag for oppgjør mellom fylkeskommunene.
- Bostedsadresse som oppgis i lærekontrakten eller opplæringskontrakten skal referere seg til lærlingens eller lærekandidatens hjemstedsadresse ved søknadsfristens utløp, dvs. den adressen i hjemfylket som samsvarer med hva Folkeregisteret har registrert som vedkommendes hjemstedsadresse ved søknadsfristen til lære plass.

Departementet har ikke fastsatt regler for dekning av reise- og oppholdsutgifter for lærlinger og lærekandidater som utløser basistilskudd og som bor borte mens de tar opplæring.

Lærlinger og lærekandidater kan søke Statens Lånekasse om støtte på lik linje med elever.

4.2 Godkjenning av lærekontrakt

Etter opplæringslova skal skriftlige lærekontrakter og opplæringskontrakter opprettes når læreforholdet tar til. Inngåtte kontrakter skal snarest sendes til godkjenningsvurdering i den fylkeskommunen der opplæringen gis. Det er bare godkjente kontrakter som gir grunnlag for utbetaling av tilskudd. Tilskuddene skal gjelde fra kontrakttidens start.

Fylkeskommunene må selv vurdere om det er hensiktsmessig med konkrete frister for hvor snart en inngått kontrakt skal sendes til godkjenning. Departementet antar imidlertid at det

ikke er anledning til å foreta avkorting i tilskuddet med begrunnelse i for sen innsending av kontrakt.

4.3 Avbrudd i læretiden/forlengelse av læretiden som medfører endring av sluttdato

Avbrudd i læretiden som fører til at avslutningen av læretiden utsettes, medfører ikke endringer i totalt tilskudd til lærebedriften. Det gis ikke tilskudd for avbruddsperioder.

Forlengelse av læretiden medfører ikke endringer i totalt tilskudd til lærebedriften.

4.4 Ansvar for opplæring

Lærebedrifter som tegner lærekontrakt, er ansvarlig for at lærlingen får opplæring i samsvar med læreplanen som gjelder for opplæring i bedrift. Lærebedrifter som tegner opplæringskontrakt, er ansvarlig for at lærekandidaten får opplæring i samsvar med den individuelle opplæringsplanen som blir utarbeidet enten i henhold til opplæringslova § 5-5 eller forskrift til opplæringslova § 6-37 tredje ledd.

Opplæring i faget bør i størst mulig grad skje i tilknytning til praktiske oppgaver. Dersom bedriften finner at den ikke kan gi tilfredsstillende opplæring i deler av læreplanens innhold, skal den som hovedregel melde fra om dette til fylkeskommunen når lærekontrakten eller opplæringskontrakten inngås. Fylkeskommunen skal sørge for at denne opplæringen blir gitt på annen måte, jf. opplæringslova § 13-3 første ledd. Bedriften og fylkeskommunen avtaler hvilke deler av opplæringen fylkeskommunen skal tilrettelegge for. Ansvarsfordelingen mellom bedriften og fylkeskommunen bør nevnes i lærekontrakten eller opplæringskontrakten. Basistilskuddet til lærebedriften blir redusert i forhold til hvor stor prosentandel av opplæringstiden som tilrettelegges av fylkeskommunen. Faktiske utgifter ved opplæringen skal ikke legges til grunn for reduksjonen.

Det samme prinsippet gjelder for eventuell opplæring for lærlinger og lærekandidater som kommer inn under forskrift til opplæringslova § 11-12 første ledd. Fylkeskommunen kan for disse lærlinger og lærekandidater trekke lærebedriften i basistilskudd I eller basistilskudd II ut fra prosentandel av tid av opplæringen som foregår utenfor bedriften.

4.5 Fordeling av tilskudd mellom bedrifter

Hvis et læreforhold opphører før læretiden utløper og lærlingen eller lærekandidaten får lære plass ved ny bedrift, fordeles tilskuddene mellom den opprinnelige og den nye lærebedriften, jf. forskrift til opplæringslova § 11-6 tredje ledd. Tilsvarende gjelder også når lærlingen eller lærekandidaten ikke kan skaffes ny lære plass, men må fullføre opplæringen i skole. I begge tilfeller treffer fylkeskommunen avgjørelse om fordeling. Fordelingen skjer på grunnlag av medgått tid til opplæring i læretiden.

4.6 Utbetaling av ulike tilskudd

Fylkeskommunen forestår alle utbetalinger til bedrifter, opplæringskontor og opplæringsringer. For alle tilskuddsutbetalingene hvor ikke annet er sagt og som baserer seg på antall lærlinger og lærekandidater under de ulike ordninger, skal utbetalingene skje etterskuddsvis med telledato 30.06. og 31.12. hvert år.

Ekstraordinært tilskudd for lærlinger og lærekandidater med særskilte behov utbetales av Utdanningsdirektoratet til fylkeskommunen straks søknaden er innvilget.

Fylkeskommunene skal veilede og følge opp lærebedrifter, opplæringskontorer og opplæringsringer, jf. opplæringslova § 4-8 første ledd. Etter forskriften skal lærebedriftene blant annet gi fylkeskommunen den informasjon som kreves for å fastsette og utbetale tilskudd. Plikten til å gi informasjon er begrenset til de opplysninger som er nødvendige for å kontrollere at tilskuddene blir brukt etter forutsetningene. Som det fremgår av dette skrevet er forutsetningene for tilskudd knyttet til om lærebedriftene oppfyller kravene i opplæringslova med forskrifter. Andre forutsetninger enn de som står i dette skrevet gjelder ikke for tildeling av tilskudd. Fylkeskommunen kan derfor ikke kreve innsyn i konkrete økonomiske disposisjoner i lærebedriftene, opplæringskontorene eller opplæringsringene ut over dette.

4.7 Tilbakekreving av tilskudd

Feil utbetalt tilskudd skal korrigeres.

Dersom lærekontrakten eller opplæringskontrakten heves i den perioden det er utbetalt tilskudd for, skal for mye utbetalt tilskudd tilbakebetales fra bedriften. Det regnes bare hele måneder. Avrunding skjer slik at dato før 15. i en måned regnes tilbake til den 1. i måneden, mens dato fra 15. i måneden eller senere regnes som ut måneden.

Dersom en lærebedrift går konkurs, er fylkeskommunen ansvarlig for korrekt oppgjør med boet.

Tilskudd gis og avregnes for den enkelte lærekontrakt og opplæringskontrakt. Sluttsum avregnes mot bedrift.

Vi minner om at lærebedriften har plikt til snarest å legge hver enkelt kontrakt fram for fylkeskommunen for godkjenning. Dette følger av opplæringslovas § 4.

Med vennlig hilsen

Holger Sørheim
fung. avdelingsdirektør

Lars Christian Skorge
rådgiver